

**KONSEP DAN PEMAKAIAN DOKUMEN PERSENDIRIAN DALAM KES-KES
HIBAH DI MAHKAMAH SYARIAH DI MALAYSIA**

Mohamed Fouzi Bin Mokhtar

UNIVERSITI SAINS ISLAM MALAYSIA

**KONSEP DAN PEMAKAIAN DOKUMEN PERSENDIRIAN
DALAM KES-KES HIBAH DI MAHKAMAH SYARIAH
DI MALAYSIA**

Mohamed Fouzi Bin Mokhtar
(No. Matrik 4182517)

Tesis ini dikemukakan untuk memenuhi Ijazah
DOKTOR FALSAFAH
SYARIAH DAN KEHAKIMAN

Fakulti Syariah dan Undang-Undang
UNIVERSITI SAINS ISLAM MALAYSIA

Nilai

Februari 2024

PERISYTIHARAN PENGARANG

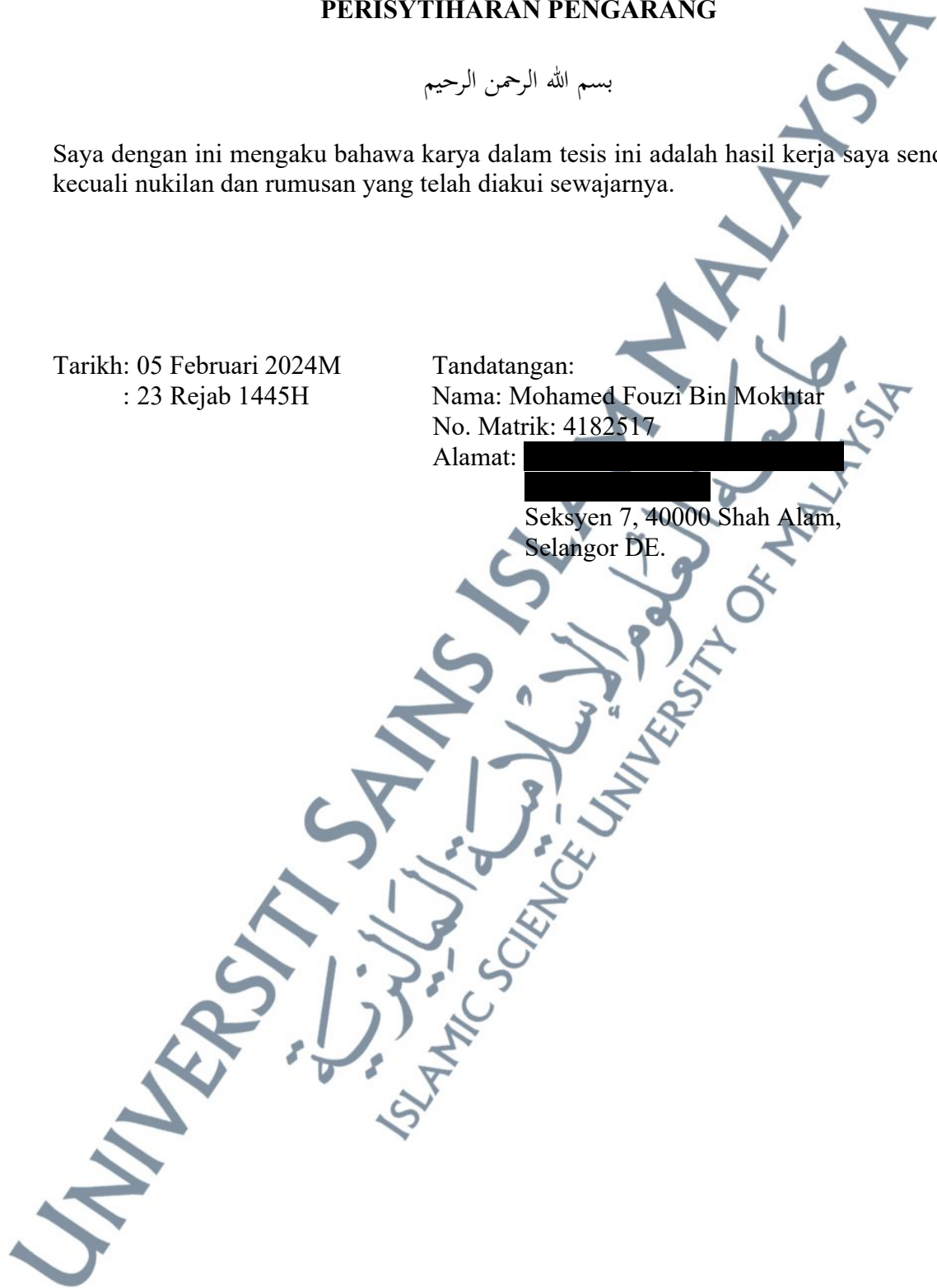
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Saya dengan ini mengaku bahawa karya dalam tesis ini adalah hasil kerja saya sendiri kecuali nukilan dan rumusan yang telah diakui sewajarnya.

Tarikh: 05 Februari 2024M
: 23 Rejab 1445H

Tandatangan:
Nama: Mohamed Fouzi Bin Mokhtar
No. Matrik: 4182517
Alamat: [REDACTED]

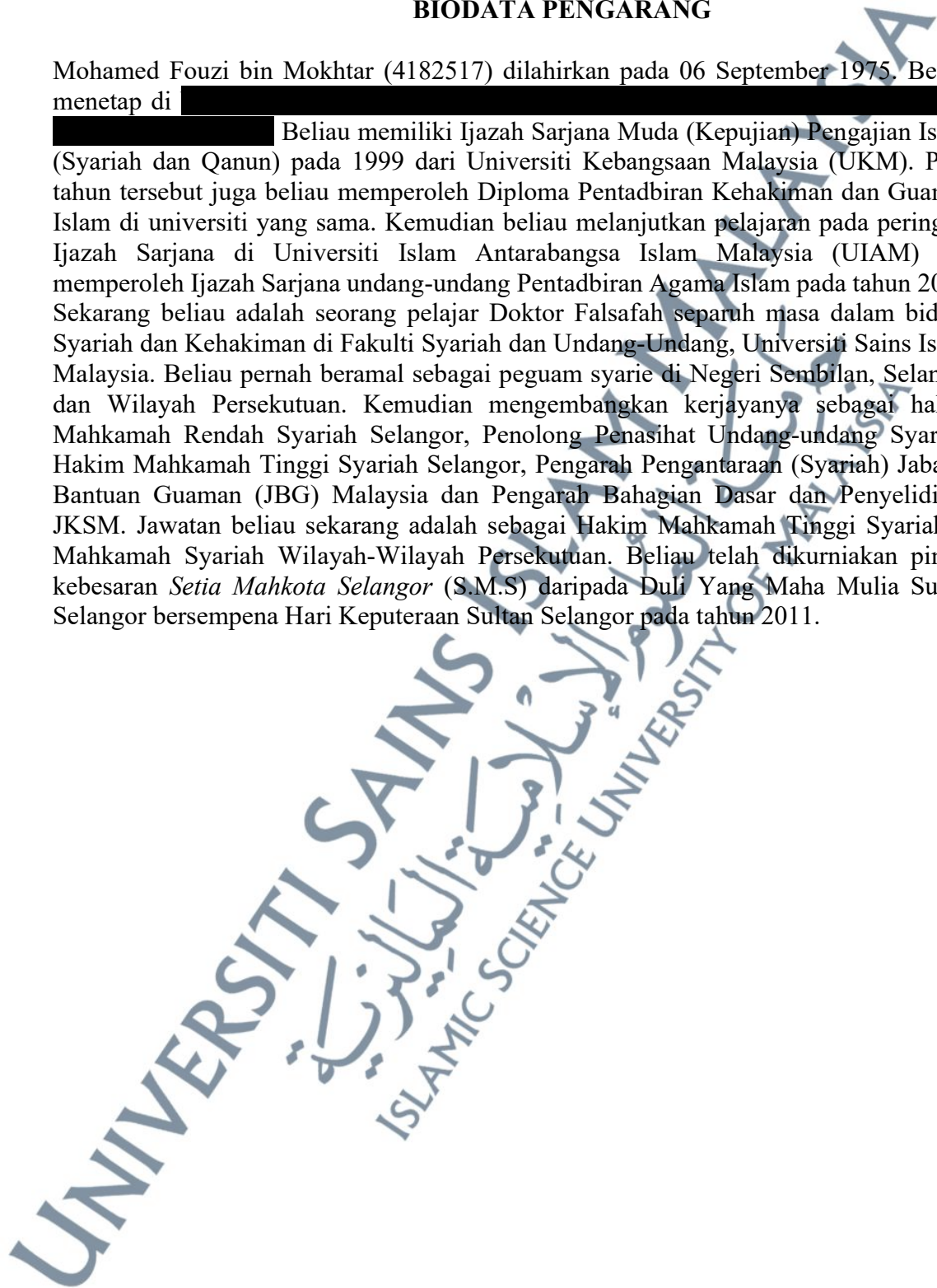
Seksyen 7, 40000 Shah Alam,
Selangor DE.

BIODATA PENGARANG

Mohamed Fouzi bin Mokhtar (4182517) dilahirkan pada 06 September 1975. Beliau menetap di [REDACTED]

[REDACTED] Beliau memiliki Ijazah Sarjana Muda (Kepujian) Pengajian Islam (Syariah dan Qanun) pada 1999 dari Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM). Pada tahun tersebut juga beliau memperoleh Diploma Pentadbiran Kehakiman dan Guaman Islam di universiti yang sama. Kemudian beliau melanjutkan pelajaran pada peringkat Ijazah Sarjana di Universiti Islam Antarabangsa Islam Malaysia (UIAM) dan memperoleh Ijazah Sarjana undang-undang Pentadbiran Agama Islam pada tahun 2010. Sekarang beliau adalah seorang pelajar Doktor Falsafah separuh masa dalam bidang Syariah dan Kehakiman di Fakulti Syariah dan Undang-Undang, Universiti Sains Islam Malaysia. Beliau pernah beramal sebagai peguam syarie di Negeri Sembilan, Selangor dan Wilayah Persekutuan. Kemudian mengembangkan kerjayanya sebagai hakim Mahkamah Rendah Syariah Selangor, Penolong Penasihat Undang-undang Syariah, Hakim Mahkamah Tinggi Syariah Selangor, Pengarah Pengantaraan (Syariah) Jabatan Bantuan Guaman (JBG) Malaysia dan Pengarah Bahagian Dasar dan Penyelidikan JKSM. Jawatan beliau sekarang adalah sebagai Hakim Mahkamah Tinggi Syariah di Mahkamah Syariah Wilayah-Wilayah Persekutuan. Beliau telah dikurniakan pingat kebesaran *Setia Mahkota Selangor* (S.M.S) daripada Duli Yang Maha Mulia Sultan Selangor bersempena Hari Keputeraan Sultan Selangor pada tahun 2011.

PENGHARGAAN

Segala puji bagi Allah, Pemilik sekian alam dan selawat ke atas junjungan besar Nabi Muhammad s.a.w. Perjuangan ini dapat dinoktah kini dengan limpah kurnia-Nya setelah mengharung pelbagai mehnah dan dugaan termasuklah kehilangan orang-orang yang disayangi... Jutaan penghargaan dan terima kasih yang tak terhingga buat Penyelia utama saya iaitu Profesor Wan Abdul Fattah Wan Ismail dan penyelia kedua Prof. Madya Dr. Ahmad Syukran Baharudin atas sokongan, bantuan dan bimbingan yang berterusan sehingga kini. Jasa kalian terlalu besar untuk saya dan hanya Allah sahaja yang mampu membalasnya. Buat ayah saya dan arwah ibu tersayang, terima kasih di atas segala yang telah dicurahkan kepada anakmu ini. Semoga mak diberkati dan diganjari syurga di negeri abadi. Begitu juga mak dan abah, terima kasih di atas sokongan kalian dan menerima diri yang serba kekurangan ini seadanya. Buat isteri yang disayangi, Aniza Tamby, terima kasih di atas kesudian menerima diri ini, berkorban kerjaya demi keluarga ini, memberikan kasih sayang yang tak bertepi kepada kami, bersusah payah bersama dan menyalakan semula api perjuangan ini. Hanya Allah sahaja yang mampu membalas pengorbanan sayang yang tak terhitung ini. Tidak dilupakan juga buat bidadari syurga yang telah pergi, terima kasih di atas segala pengorbanan, kasih sayang yang tak terbalas dan menjadi pencetus api kepada perjuangan ini. Damailah Ejah bersama orang-orang yang soleh di negeri abadi. Terima kasih Walid ucapkan kepada anakanda Akmal di atas segala bantuan menjayakan perjuangan ini sehingga ke akhirnya. Begitu juga kepada Aleeya, Iqmal, Apiq dan Ahnan kerana memahami kekurangan dan kekangan masa Walid untuk kalian. Maafkan Walid. Tidak dilupakan ucapan terima kasih buat YAA Dato' Ibrahim Deris dan YAA Tuan Mohd Asri Tahir di atas peluang dan kepercayaan yang diberikan. Juga untuk "Team MTS 4" secara keseluruhannya di atas bantuan menguruskan kes di sepanjang peperangan ini. Semua rakan sekerja, individu, orang perseorangan dan kepada sesiapa sahaja yang terlibat dengan perjuangan saya ini samada secara langsung atau tidak langsung yang tidak dapat dinyatakan satu persatu.

ABSTRAK

Dokumen persendirian merupakan kaedah pembuktian yang signifikan dalam membuktikan dakwaan seseorang terhadap pihak lain. Penerimaan dokumen persendirian khususnya dalam kes hibah kerana dipengaruhi oleh ciri-cirinya yang bersifat kekal, diiktiraf dan tetap relevan dengan perkembangan semasa. Namun Pengkaji mendapati bahawa hakim-hakim syarie masih tidak mempunyai rumusan yang kemas berkenaan dengan dokumen dari sudut konseptual, pemakaian dokumen dengan konsep yang tidak tepat dan tidak seragam. Kajian ini bertujuan untuk menjelaskan pemakaian dokumen persendirian dan hibah menurut fiqh, Undang-undang Islam dan pemakaian doktrin kebolehterimaan keterangan dokumen persendirian. Selain itu, kajian ini turut menganalisis dokumen persendirian dalam kes-kes hibah yang pernah direkodkan dan mengeluarkan garis panduan kebolehterimaan keterangan dokumen persendirian dalam prosiding perbicaraan kes-kes hibah di mahkamah syariah. Kajian ini sangat signifikan kepada kalangan pengamal perundangan syariah dalam memahami syarat-syarat yang perlu dipenuhi bagi menjadikan dokumen persendirian diterima sebagai pembuktian dalam mana-mana pertikaian, yang dalam konteks kajian ini ialah kes hibah. Tidak dinafikan kajian ini turut memberi manfaat kepada pihak-pihak berkepentingan untuk mengetahui ketidakfahaman dan ketidakseragaman sebagai permasalahan yang wujud dalam kebolehterimaan keterangan dokumen persendirian dalam kes-kes hibah di mahkamah syariah. Metodologi yang digunakan dalam penulisan ini berbentuk kualitatif dengan pendekatan kajian dokumentasi. Metode analisis yang digunakan ialah analisis kandungan terhadap data-data yang diperoleh daripada dokumen ilmiah termasuklah buku, makalah serta laporan kes daripada jurnal-jurnal dari perspektif syariah dan perundangan di Malaysia. Hasil kajian mendapati bahawa dokumen persendirian boleh diterima sebagai kaedah pembuktian dalam kes-kes pengesahan hibah sekiranya memenuhi prinsip yang telah ditetapkan dalam undang-undang keterangan. Namun hasil terpenting dari kajian yang telah dibuat adalah masih terdapat ruang penambahbaikan dalam penyediaan alasan penghakiman dalam kes hibah yang berkaitan dengan dokumen persendirian dari sudut konseptual dan pemakaiannya. Bahkan penyediaan alasan-alasan penghakiman oleh hakim-hakim syarie juga masing-masing mempunyai kriteria tersendiri yang berbeza antara satu sama lain, selain dilihat tidak seragam. Kajian ini menatijahkan cadangan agar satu garis panduan berkaitan dengan kaedah pembuktian dokumen persendirian diwujudkan, di samping pewujudan undang-undang amanah Islam dan penyeragaman undang-undang keterangan mahkamah syariah di seluruh negara.

ABSTRACT

Private documents are a significant means of proving claims in legal disputes, particularly in inter vivos gift (hibah) cases, where constancy, acceptance, and relevance influence their admissibility to present circumstances. However, the researcher found that sharia judges still do not have a neat formulation regarding documents from a conceptual point of view, the use of documents with inaccurate and non-uniform concepts. The primary objective of this study is to explore the applicability of private documents in hibah cases based on Islamic jurisprudence and to provide a comprehensive explanation of the doctrine of admissibility of private documents. In addition, this study also analyses private documents in hibah cases that have been recorded and issues guidelines on the admissibility of private document evidence in the trial proceedings of hibah cases in sharia courts. This study holds great importance for Syariah law practitioners as it clarifies the requirements for admitting private documents as evidence in hibah cases, addressing ambiguities and discrepancies related to their admissibility in Syariah courts. A qualitative approach, involving the gathering and analysis of data from various scholarly sources such as books, articles, and legal cases, is employed for data research in this study. The data is examined from Syariah's perspective and legislation in Malaysia. The study concludes that private documents can be considered valid evidence in hibah cases if they adhere to the principles outlined in the law of evidence. An important finding of this research is the enhancement of the process of writing judgments in hibah cases involving private documents, both in terms of conceptual understanding and practical application. In addition to the findings, the study also presents several recommendations for further consideration, specifically the development of standard guidelines for admitting private documents as evidence, the formulation of a standard framework for Islamic law of trust, and the enactment of a standard law of evidence in Syariah courts nationwide.

ملخص البحث

تعد المستندات الخاصة او الكتابة الخاصة وسيلة هامة لإثبات الدعاوى في النزاعات القانونية، وخاصة في قضايا الهبة، حيث تتأثر مقبوليتها بخصائصها الدائمة والمعترف بها والتي تظل صلة بالنسبة للظروف الحالية. إلا أن الباحث وجد أن القضاة الشرعيين ما زالوا يفتقرون إلى صياغة دقيقة فيما يتعلق بالمستندات من الناحية المفاهيمية، واستخدام المستندات ذات مفاهيم غير دقيقة وغير موحدة. والغرض الرئيسي من هذا البحث هو استكشاف إمكانية تطبيق المستندات الخاصة او الكتابة الخاصة في قضايا الهبة استنادا إلى الفقه الإسلامي. وتقدم معنى شامل لمبدأ قبول المستندات الخاصة او الكتابة الخاصة. وعلاوة على ذلك، تهدف هذا البحث أيضا إلى دراسة مختلف أمثلة وتصدر مبادئ توجيهية لمقبوليتها في المحاكم الشرعية. وتعتبر هذا الدراسة أهمية كبيرة لممارسين القانونيين الشرعي لأنها توضح شروط التي يجب إستيفاؤها من أجل قبول المستندات الخاصة او الكتابة الخاصة كدليل في قضايا الهبة، وتعالج أوجه الغموض المتصلة تتأثر بمقبوليتها في المحاكم الشرعية. والمنهجية المستخدمة في هذه الدراسة هي نوعية مع نهج البحث التوثقي. وطريق التحليل المستخدمة هي تحليل البيانات التي تم الحصول عليها من مختلف المصادر العلمية بما في ذلك الكتب ولأوراق والمقالات والقضايا القانونية من منظر الشريعة والقانون في ماليزيا. وتخلص الدراسة إلى أنه يمكن قبول المستندات الخاصة او الكتابة الخاصة كوسيلة للإثبات في حالات تأكيد الهبة إذا كانت التزم بالبنائ المنصوص عليها في قانون الإثبات. ومن نتائج الهامة لهذا البحث الذي تم اجراءه أنه لا يزال هناك مجال للتحسين في إعداد أسباب الحكم في قضايا الهبة المتعلقة بالمستندات الخاصة او الكتابة الخاصة من ناحية المفاهيمية وتطبيقها. ومسألة هناك من قبل قضاة في إعداد أسباب الحكم تختلف عن بعضها البعض. وتقتصر هذه الدراسة بوضع مبادئ توجيهية موحدة لقبول المستندات الخاصة او الكتابة الخاصة كدليل لإثبات وبالإضافة من ذلك إنشاء القانون الثة الإسلامي، وتنظيم القوانين موحدة للأدلة في المحاكم الشرعية في جميع أنحاء البلاد.

KANDUNGAN	Halaman
PERISYTIHARAN PENGARANG	i
BIODATA PENGARANG	ii
PENGHARGAAN	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	v
MULAKHKHAS ALBAHTH	vi
ISI KANDUNGAN	vii
SENARAI JADUAL	xi
SENARAI RAJAH	xii
SENARAI KES	xiii
SENARAI STATUT	xviii
TRANSLITERASI	xx
BAB SATU : PENDAHULUAN	
1.1. Pengenalan	1
1.2. Pernyataan Masalah	4
1.3. Persoalan Kajian	12
1.4. Objektif Kajian	13
1.5. Kepentingan Kajian	14
1.6. Skop Kajian	16
1.7. Sorotan Literatur	17
1.8. Susunan Bab	32
1.9. Metodologi Kajian	34
1.10. Rumusan	42
BAB DUA : DOKUMEN PERSENDIRIAN MENURUT HUKUM SYARAK DAN UNDANG-UNDANG	
2.1. Pengenalan	43
2.2. Definisi Dokumen	44
2.2.1. Dokumen menurut Bahasa	44
2.2.2. Dokumen menurut Istilah	46
2.2.3. Dokumen menurut Undang-undang	49
2.3. Dokumen Elektronik	51
2.3.1. Definisi Dokumen Elektronik	53
2.3.2. Jenis-Jenis Dokumen Elektronik	57
2.3.3. Penerimaan Dokumen Elektronik di Mahkamah Syariah	62
2.4. Pensyariatan Dokumen Persendirian	65
2.5. Pengelasan Dokumen Persendirian	69
2.5.1 Fungsi Dokumen Persendirian	70
2.6. Perbezaan Dokumen Awam dan Dokumen Persendirian	77
2.7. Pemalsuan Dokumen Persendirian	81
2.8. Hukum Memalsukan Dokumen Persendirian	83
2.9. Bentuk Pemalsuan Dokumen Persendirian	87
2.9.1. Pemalsuan Secara Jelas (<i>al-Maddī</i>)	87

2.9.2.	Pemalsuan Secara Tidak Jelas (<i>al-Ma'nawī</i>)	90
2.10.	Penerimaan Dokumen Persendirian sebagai Kaedah Pembuktian	96
2.11.	Keterangan Dokumen Persendirian merupakan <i>Qarīnat</i>	105
2.11.1	Hujah Pertama	106
2.11.2	Hujah Kedua	113
2.12.	Rumusan	129

BAB TIGA: HIBAH DAN PEMAKAIANNYA DI MALAYSIA

3.1.	Pengenalan	131
3.2.	Konsep Hibah menurut Fiqh dan Perundangan	131
3.3.	Dalil Pensyariatan Hibah	134
3.4.	Rukun-Rukun Hibah dan Syarat-Syaratnya	137
3.4.1.	Pemberi Hibah	138
3.4.2.	Penerima Hibah	139
3.4.3.	<i>Sīghat</i>	140
3.4.4.	Barang Hibah	145
3.4.5.	<i>Qabḍ</i>	149
3.5.	Jenis-Jenis Hibah	157
3.5.1.	Hibah <i>'Umra</i>	159
3.5.2.	Hibah <i>Ruqbā</i>	162
3.5.3.	Hibah dengan Syarat Balasan	164
3.5.4.	Hibah <i>Fudūlī</i>	167
3.5.5.	Hibah Hutang	168
3.6.	Penarikan Balik Hibah	169
3.7.	Pemakaian Prinsip Hibah di Malaysia	174
3.7.1.	Hibah sebagai perancangan harta orang Islam	175
3.7.2.	Prinsip Hibah dalam industri perbankan Islam	193
3.7.3.	Prinsip Hibah dalam industri Takaful	196
3.7.4.	Hibah dalam Pasaran Modal Islam	200
3.8.	Bidang kuasa Mahkamah Syariah dalam kes Hibah	201
3.9.	Rumusan	210

BAB EMPAT: PEMBUKTIAN DOKUMEN HIBAH DI MAHKAMAH SYARIAH

4.1.	Pengenalan	212
4.2.	Pembuktian	212
4.3.	Beban Bukti	214
4.3.1.	Beban perundangan (<i>legal burden</i>)	216
4.3.2.	Beban mengemukakan Keterangan (<i>evidentiary burden</i>)	217
4.4.	Perpindahan Beban Bukti	218
4.5.	Pengecualian Beban Bukti	220
4.5.1.	Beban Bukti kewujudan Hibah	222
4.5.2.	Beban Bukti kewujudan Dokumen Hibah	224
4.6.	Tahap Pembuktian	226
4.6.1.	Tahap Pembuktian Hibah	233
4.7.	Prinsip Penerimaan Keterangan Dokumen Persendirian	236

4.7.1. Relevan	237
4.7.2. Kebolehterimaan	239
4.7.3. Nilai Probatif	242
4.8. Kategori Dokumen Persendirian	245
4.8.1. Dokumen Primer	245
4.8.2. Dokumen Sekunder	249
4.9. Pembuktian Dokumen Persendirian	255
4.9.1. Pembuat Dokumen	255
4.9.2. Dua Orang Saksi Dokumen	258
4.9.3. Dua Orang Saksi Tuisan dan Tandatangan	261
4.9.4. Dua orang Pakar	262
4.9.5. Sumpah	264
4.10. Kebolehterimaan Dokumen Persendirian Elektronik	265
4.10.1. Kebolehterimaan Dokumen Elektronik Persendirian di bawah Akta 561	268
4.10.2. Kebolehterimaan Dokumen Elektronik Persendirian di bawah EKMS Perak	269
4.11. Penerimaan Keterangan Dengar Cakap Dokumen Persendirian	273
4.12. Rumusan	282

BAB LIMA: PEMAKAIAN DOKUMEN PERSENDIRIAN DALAM KES HIBAH DI MAHKAMAH SYARIAH DI MALAYSIA

5.1. Pengenalan	284
5.2. Dokumen Hibah	284
5.3. Penggunaan Dokumen Persendirian dalam Kes-kes Hibah	288
5.3.1. Dokumen Fizikal	289
5.3.2. Dokumen Elektronik	316
5.4. Dapatan Hasil Analisis	319
5.4.1. Konsep Pembuktian Hibah di Mahkamah Syariah	319
5.4.2. Prinsip Penerimaan Dokumen Hibah sebagai Keterangan di Mahkamah Syariah	324
5.5. Rumusan	332

BAB ENAM: PENUTUP

6.1. Rumusan	333
6.1.1. Penerimaan Dokumen Persendirian Sebagai Kaedah Pembuktian	333
6.1.2. Dokumen Persendirian merupakan <i>Qarīnat</i>	335
6.1.3. Dokumentasi Hibah	336
6.1.4. Bidangkuasa Mahkamah Syariah dalam Kes Hibah	339
6.1.5. Beban dan Tahap Pembuktian Kes Hibah	340
6.1.6. Pembuktian Dokumen Persendirian Hibah	343
6.1.7. Pembuktian Dokumen Persendirian Elektronik di bawah Akta 561 dan Enakmen Keterangan Mahkamah Syariah (Perak) 2004 (EKMS Perak)	347
6.1.8. Prinsip Penerimaan Keterangan Melalui Dokumen Persendirian	352
6.2. Cadangan	354

6.2.1. Model Dokumentasi Hibah	354
6.2.2. Pengubalan Enakmen atau Akta Amanah Orang Islam	357
6.2.3. Penyeragaman Enakmen atau Akta Keterangan Mahkamah Syariah	366
6.2.4. Garis Panduan Prosedur Pembuktian Dokumen Persendirian Mahkamah Syariah di Malaysia	367
6.2.5. Pertimbangan Hakim dalam Penerimaan atau Penolakan Sesuatu Dokumen Hendalah dijelaskan dalam Alasan Penghakiman	375
6.3. Kesimpulan	376
BIBLIOGRAFI	378

UNIVERSITI SAINS ISLAM MALAYSIA
جامعة العلوم الإسلامية
ISLAMIC SCIENCE UNIVERSITY OF MALAYSIA

SENARAI JADUAL

	Halaman
Jadual 1: <i>Qabd</i> sebagai syarat bagi akad hibah yang sempurna	151
Jadual 2: Syarat keizinan Pemberi Hibah sebelum <i>qabd</i> dilakukan	156
Jadual 3: Keharusan hibah ' <i>umrā</i>	160
Jadual 4: Keharusan hibah <i>ruqbā</i>	162
Jadual 5: Keharusan hibah dengan syarat balasan	165
Jadual 6: Keharusan hibah <i>fudūlī</i>	167
Jadual 7: Keharusan hibah hutang	168
Jadual 8: Keharusan menarik balik hibah sebelum <i>qabd</i>	169
Jadual 9: Keharusan menarik balik hibah yang dibuat oleh selain bapa	170
Jadual 10: Keharusan menarik balik hibah kepada selain anak	172
Jadual 11: Permohonan Pengesahan Hibah di Selangor.	284
Jadual 12: Alasan Penghakiman tuntutan pengesahan hibah berdasarkan negeri.	289

SENARAI RAJAH

	Halaman
Rajah 1: Metodologi Kajian	41
Rajah 2: Model Dokumentasi Hibah	357
Rajah 3: Model Prosedur Pembuktian Dokumen Persendirian	374

UNIVERSITI SAINS ISLAM MALAYSIA
جامعة العلوم الإسلامية
ISLAMIC SCIENCE UNIVERSITY OF MALAYSIA

SENARAI KES

	Halaman
Abdul Ghani Bin Abdul Kadir lwn. Arpah Binti Abdul Kadir [2012] JH 35 2 307	6
Abd Razak bin Abd Ghani lwn Abd Rahim bin Othman [2014] 1 JH 39	126, 220, 246, 262, 307
Abdul Rahman Hj Ahmad & 2 Lain. Saman No.: 14700-044-0117-2010. Mahkamah Tinggi Syariah di Kuala Lumpur.	257
Abdul Wafry Nur Iman bin Abdul Manan lwn Abdul Mukhriz Nur Iman bin Abdul Manan dan 7 Yang Lain. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Perak. Ipoh. Kes Mal Bil.: 08100-044-0100-2019.	293, 320, 323, 327
Abu Talib @ Musa Bin Muda lwn Che Alias Bin Che Muda (2006) JH 22 2 161.	261
Ahmad Najib b Aris lwn Pendakwa Raya (2007) 2 MLJ 505.	75, 248, 350
Aishah Md Isa & 4 Yang Lain lwn. Hariah Naseh [2016] JH 43 2 270.	10
Alliance and Leicester Building lwn. Ghahremani [1992] R V R 198	128
Amirul Syafiq b Mohd Noor Ezanie & Aiman Danial b Mohd Noor Ezanie lwn Razali b. Samsudin & Mohd. Safiee @Johari B. Shamsuddin Kes Mal (Rayuan) No.: 14000-044-0006-2013. Mahkamah Rayuan Syariah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur.	140
Aridah binti Dulmukti lwn Samingah binti Dolmukti@Dulmukti dan 1 Yang Lain. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Selangor. Shah Alam. Saman Bil.: 10300-044-0535-2013.	299, 323
Awang bin Abdul Rahman lwn Shamsuddin bin Awang dan 1 lagi [1998] 6 MLJ 231.	238
Au King Chor lwn PP [1985] 1 MLJ 216.	248
Azida Fazlina binti Abdul Latif lawan Shamsudin bin Latif. Kes Mal Bil.: 10007.054.050.2003. Mahkamah Rendah Syariah Selangor di Gombak Timur.	64
Azrai bin Abdul Aziz lwn Asiah binti Mahmud dan 3 Yang Lain. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Selangor. Shah Alam. Saman Bil.: 10300-044-0221-2013.	301, 319
Azlinda Binti Wahab lwn. Fazley Zulfikar Bin Ismail [2018] 3 LNS 9.	250
Badri Bin Daud lwn. Salbiah Binti Mat Mordi & 8 lain. Saman No.: 10400-044-0455-2013. Mahkamah Tinggi Syariah Selangor di Shah Alam.	248, 302, 319, 325, 300, 347
Basa Bin Jaya lwn Maliah Binti Wan dan lain-lain. Saman No.: 10400-044-0340-2014. Mahkamah Tinggi Syariah Selangor di Shah Alam.	7
Bukhary Mohd. Noor lwn. Aisyah Ismail (2004) JH 21 1 245.	234, 342
Chong Khee Sang lwn Pang Ah Chee [1984] 1 MLJ 377	240, 344
Ciew Vui Kiet & Anor lwn Chong Fook Tien & Ors, [1971] 2 MLJ 158 (FC)	254

Daud b Idris lwn Saiyah bt Said dan 9 yang lain. Saman No. 05100-044-0178-2010. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Sembilan di Seremban.	180
Desa Samudera Sdn. Bhd. v Bandar Teknik Sdn. Bhd. dan 5 Others [2012] 1 MLJ 729.	129, 244, 308
Efriana Ratnawati binti Ahsari dan 3 Yang Lain lwn Sherly Yusnita binti Bashri dan 4 Yang Lain. Mahkamah Tinggi Syariah Wilayah Persekutuan. Kuala Lumpur. Kes Mal Bil.: 14600-044-0675-2015.	313, 319, 321, 326, 329
Eshah Binti Abdullah & 5 Ors lwn Che Aminah Binti Abdul Razak & 2 Ors [2004] JH 18 159.	144
Faizah Som Binti Abdul Kadir lwn. Yahya Bin Abdul Kadir dan Lain-lain. Saman No.: 14700-044-0244-2013. Mahkamah Tinggi Syariah di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur.	6
Faidzah Binti Arshad lwn Abu Bakar Bin Ahmad & 3 Yang Lain. Saman No.: 14400-044-0014-2022. Mahkamah Tinggi Syariah Wilayah Persekutuan di Kuala Lumpur	11
Fatimah Binti Abdul Ghani lwn. Muhamad Bin Abdul Ghani. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Terengganu. Kuala Terengganu. Saman Bil.: 11200-044-0279-2014.	307, 296
Gnanasegaran a/l Pararajasingam lwn Pendakwa Raya (1997) 3 MLJ 1 (CA).	272, 350
Goh Ya Tian v Tan Song Gou [1981] 2 MLJ 317.	336
Haji Hanafiah lwn Rokiah [1982] 2 JH 103.	75
Hanafi bin Mat Hassan lwn Pendakwa Raya (2006) 4 MLJ 134.	248, 350
Hanafi bin Mat Hassan lwn Pendakwa Raya [2006] 3 CLJ 269.	75
Haris b. Mohd Amin lwn Muhd Noor b. Mohd Amin & 3 Lain. Kes Rayuan No. 14000-044-0048-2014. Mahkamah Rayuan Syariah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur.	76, 260
Harizah Binti Zainal Ehsan lwn Fatimah Binti Yusof & 3 lagi. Saman No.: 10100-044-0220-2013. Mahkamah Tinggi Syariah Selangor di Shah Alam.	259, 344
Harun bin Muda dan Lain-lain lwn. Mandak binti Mamat dan Lain-lain [1999] JH 13 1 63.	141
Haslina Binti Mohd. Akhbar lwn Md. Saibakurana Bin Misran [2018] 3 LNS 10	226
Irwandi bin Adap lwn Apong Bin Moet. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Sabah. Tawau. Kes Mal Bil.: 12400-044-0177-2012 dan 12400-005-0327-2014.	315, 321, 325, 329
Ismahazly Baharin lwn. Aziz Harun [2018] 3 LNS 2.	222, 341
Jaafar bin Haji Ibrahim dan lain-lain lwn Yazelin binti Mohd Ghazi [2009] 2 JH 29	126
Jaafar Shaari & Anor v Tan Lip Eng & Anor [1997] 4 CLJ 509.	336
Kamaruzzaman Umar lwn. Rashidah Mohd Rashid, (2014) JH 38 2 39	197, 223, 312

Kamsiah Binti Yusof lwn. Latifah Binti Yusof dan Tiga Yang Lain [2008] JH 27 2 73	6
Khadrishah bin Khalid lwn Fadhilah binti Othman. Mahkamah Rayuan Syariah Selangor. Kes Mal (Rayuan) No. 10000-016-0035-2014.	339
Khairul Bariah Ahmad lwn Fatin Nabilah Mohd Radzuan. Mahkamah Tinggi Syariah Shah Alam, Selangor. Saman No.: 10100-044-0722-2018.	257, 298, 322, 323, 326, 328
Khanisah Mohammad Ridzuan lwn. Suhaimi Jaafar [2007] 3 ShLR 98.	219
KPM Khidmat Sdn. Bhd. lwn. Tey Kim Suie [1994] 2 MLJ 627	250
Lim Peng Hock & Ors. lwn Chuah Peng San & Ors [2021] 1 LNS 119.	343
Lucas lwn. Williams & Sons [1892] 2 QB 113.	245
Mahdi b. Ab. Hamid lwn Mohamad Iqwan b. Yahya. Mahkamah Rayuan Syariah Negeri Selangor. Shah Alam. Kes Mal Bil.: 10000-044-0042-2015.	294, 322
Maimunah Hamzah lwn. Mohammad Embong, [2005] 2 CLJ (Sy) 16.	234, 342
Malaysia National Insurance Sdn Bhd lwn. Malaysia Rubber Development Corporation [1986] 2 MLJ 124 FC.	251
Mohd Akbar Bin Shafawi lwn Fara Soraya Binti Tarmizi dan Khafil Rusyaidi Bin Kamarul Rasydan. Saman No. 06100-044-0473-2014. Mahkamah Tinggi Syariah Pahang di Kuantan.	181, 259
Mohd Ali Jaafar lwn Public Prosecutor [1998] 4 MLJ 210.	74, 241, 342
Mohd Hassan Bin Ismail lwn. Habshah Binti Alias Dan Lapan Defendan Yang Lain. Saman No.: 10300-044-0711-2012. Mahkamah Tinggi Syariah Selangor di Shah Alam.	6
Mohd Ihdzan Mohd Ali & 1 lagi lwn Aiyuhanil Mohd Ali. [2011] JH 33 1 45.	238
Moriazi bin Mohamad lwn Ajmawati bte Atan [2005] 4 ShLR 108.	64, 76, 116, 242, 245, 271, 319, 348, 367
Muhamad Mat Diah lwn. Pendakwa Syarie Kelantan [2005] 1 CLJ (SYA) 441.	257
Muslima binti Tarizan lwn Ibu Rusna dan 11 Yang Lain. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Selangor. Shah Alam. Saman Bil.: 10300-044-0455-2011.	306, 319
Mustafakamal bin Basir Ahmad lwn Shasha Fariha bt Mohd Shafie. Mahkamah Rayuan Syariah Selangor. Kes Mal (Semakan) No. 10000-003- 0019-2017	323, 352
Nazily bin Mohd Nor lwn Salmah binti Ismail Kes Rayuan No.: 07000-021-0009-0012-2009. Mahkamah Rayuan Syariah Pulau Pinang di Georgetown.	7, 233
Nik Azman Maula Nik Mohamed Haifa Taharin. Saman No.: 14300-044-0445-2019. Mahkamah Tinggi Syariah Wilayah Persekutuan di Kuala Lumpur.	256, 344

Nik Noor Hazlini Bt Nik Abdul Hamid lwn. Nik Noor Hazrinda Bt Nik Abdul Hamid & 3 Yang Lain [2014] 3 ShLR 73.	152
Ng Bee Lian v Fernandes & Anor [1994] 2 ShLR 633.	336
Norbina binti Nordin lwn Nur Rashidah binti Razuan dan Razuan bin Abas. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Sembilan. Seremban. Kes Mal Bil.: 05200-044-0225-2016.	290, 322, 328
Nor Haily Maizura Binti Hussein lwn Nur Shamsul Bhariah Binti Hussein dan Lima Yang Lain. Saman No.: 14700-044-0132-2011. Mahkamah Tinggi Syariah Wilayah Persekutuan di Kuala Lumpur.	260
Noor Zaleha binti Mohd Noor lwn Fatimah binti Ibrahim dan 14 Yang Lain. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Terengganu. Kuala Terengganu. Saman Bil.: 11100-044-0001-2019.	309, 319
Nur Huda bt Harith lwn Harith bin Abd Rahman dan Seorang Lagi. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Selangor. Shah Alam. Saman Bil.: 10400-044-0008-2015.	303, 326
Ong Lock Choo v Quek Shin & Sons Ltd [1941] MLJ 88.	87
Pengesahan Hibah Noor Zanah binti Dani. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Sabah. Tawau. Kes Mal Bil.: 12400-044-0590-2017.	294, 323, 325
Pendakwa raya lwn Datuk Haji Sahar Arpan [2007] 1 AMR.	73
Pendakwa raya lwn Jawan Empaling [1996] 2 CLJ 15.	67
Poolimahee Rajeswary@ Fatimah bt Baba lwn. Meah bt Hussain, [2005] JH 1 164.	141, 190, 266, 338
PP lwn. Paneerselvam & Ors. [1991] 1 MLJ 106.	254
R lwn Masqud Ali [1965] 2 All ER 464.	74
Raihanah Binti Mohd Ali v Kamaruddin bin Mohd Nor & Lain-Lain, [2008] 2 JH 253.	185
Rabiya binti Mohamad Sultan lwn Hamedia binti Mohamad Sultan dan 7 Yang Lain. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Selangor. Shah Alam. Kes Mal Bil.: 10200-044-0503-2014.	295, 326, 328
Rajamah Mohamad lwn. Abdul Wahab Long (1991) JH 8 171.	218
Ramlah binti Sulaiman & 4 Yang Lain lwn. Jamaluddin @ Md Jamel bin Sulaiman & Seorang Lagi (2016) JH 42 1 88.	12, 65, 224, 247, 294, 321, 343
Rogayah Ismail lwn Abd. Razak Sulong, (2005) JH 20 2 306.	232
Rosmah bt Suli & Seorang lagi lwn Ismail bin Mohamad 7 Seorang lagi [2011] 32 JH 223.	6, 115, 223
Saharain bin Nordin lwn. Noridah binti Nordin, [2008] JH 26 1 47.	142
Salmah Binti Osman v CIMB Islamic Trustee. Saman No. 14700-044-0150-2013. Mahkamah Tinggi Syariah Wilayah Persekutuan di Kuala Lumpur.	181
Salmiah bt Che Hat lwn. Zakaria b Hashim [1999] JH 14 1 79.	142
Sarifah binti Ghafar lwn Siti Nadzirah binti Mohammad Noor dan 4 Yang Lain pula. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Selangor. Shah Alam. Saman Bil.: 10400-044-0222-2017.	296, 320, 328

Siti Hajar binti Alias & Farah Khadijah binti Khalid lwn Shahrin bin Mohamad dan 4 Yang Lain. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Selangor. Shah Alam. Kes Mal Bil.: 2302-H0210-331-0084.	317, 320, 326, 299
Shahirah Aimi Binti Shahrudin lwn Siti Hawa Bt. Abu Talib & 1 Lagi. Kes Mal (Rayuan) No. 05000-044-0002-2014. Mahkamah Rayuan Syariah Negeri Sembilan di Seremban.	171
Shamsul Bahar bin Abu Bakar & 2 lain lwn. Noraini binti Abu Bakar & 2. Saman No.: 10400-044-0534-2014. Mahkamah Tinggi Syariah Selangor di Shah Alam.	247, 304, 320, 327, 329, 346
SMASJ lwn SSSMJ. Mahkamah Rayuan Syariah Selangor. Rayuan Mal No. 10000- 040-0041-2015.	358
Soo Boon Siong v Saw Fatt Seong & Ors [2008] 1 CLJ 365.	246
Standard Chartered Bank lwn Mukah Singh (1996) 3 MLJ 240 (HC).	271, 350
Subramaniam lwn. PP [1956] 22 MLJ 220.	250
Suzanna @ Siji bt. Abdullah lwn Malikul b. Salleh. Saman No.: 14002-014-0585-2004. Mahkamah Rendah Syariah Wilayah Persekutuan di Kuala Lumpur.	127, 307
Tan Ah Kow & Anor lwn. Tan Chaui En [2018] 2 CLJ 610.	242
Tan Hian Tsin lwn PP [1979] 1 MLJ 73 (FC)	252
Teh bt. Ngah lwn Limah bt. Ismail & 6 Yg lain [2011] JH 33 2 259.	238
Teh Bee lwn. K Marimuthu [1977] 2 MLJ 7	86
Tengku Hj Jaafar Tengku Muda & 1 lagi lwn Kerajaan Negeri Pahang, [1987] 2 MLJ 74.	150, 238
TM Feroze Khan & Ors lwn Meera Hussain TM Mohamed Mydin [2006] 3 CLJ 616.	208, 358
Tsia Development Enterprise lwn Awang Dewa [1984] 1 MLJ 301.	254, 368
Wan Azrul bin Abdullah lwn Ketua Pendakwa Syarie Pulau Pinang [2013] 2 JH 37	338
Wan Maslinda binti Hj Ibrahim lwn Meriam binti Mamat dan 2 Yang Lain. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Terengganu. Kuala Terengganu. Saman Bil.: 11100-044-0142-2019.	311, 323, 296
Wan Mohamad bin Ismail lwn Wan Hindun binti Ismail dan 2 Yang Lain. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Terengganu. Kuala Terengganu. Saman Bil.: 11100-044-0118-2019.	310
Zainab Mahmood lwn. Abd Latif b. Jusoh, (1993) JH 8 2 303.	258
Zaiton binti Mohamod lwn Khursiah Jan binti Wali Ahmad dan 3 Yang Lain. Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Selangor. Shah Alam. Saman Bil.: 10300-044-0503-2014.	291, 326
Zarina binti Mohd Aris lwn Sabaah binti Mohamad & 8 Yang Lain Saman No.: 2307-H0414-331-0172. Mahkamah Tinggi Syariah Wilayah Persekutuan di Kuala Lumpur.	11
Zuraya binti Zahari dan 1 Lagi lwn Rohaya binti Long dan 5 Yang Lain. Mahkamah Tinggi Syariah Wilayah Persekutuan. Kuala Lumpur. Permohonan Bil.: 14600-041-0909-2011.	314, 323

SENARAI STATUT

	Halaman
Akta Bank Negara 2009 (Akta 701)	188, 311
Akta Jenayah Komputer 1997 (Akta 563)	78
Akta Kesalahan Jenayah Syariah (Wilayah Persekutuan) 1997 (Akta 559)	78
Akta Keselamatan Sosial Pekerjaan 1969	86
Akta Keterangan Mahkamah Syariah (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 1997 (Akta 561)	6, 15, 45, 53, 59, 67, 107, 111, 198, 199, 211, 212, 229, 230, 231, 233, 239, 240, 241, 244, 249, 250, 252, 254, 256, 314, 334, 337
Akta Keterangan 1950 (Akta 56)	59, 67, 68, 107, 195, 244, 246, 315, 318
Akta Keterangan Sivil 1968	48
Akta Pentadbiran Undang-undang Islam (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 1993 (Akta 505)	2, 185, 187
Akta Perkhidmatan Kewangan Islam 2013 (Akta 759)	181, 188, 311
Akta Perkhidmatan Kewangan 2013 (Akta 758)	188, 311
Akta Pemegang Amanah 1949 (Akta 208)	190, 311, 321
Akta Syarikat Amanah 1952 (Akta 100)	190, 321
Akta Tandatangan Elektronik Mesir 2004	50
Akta Takaful 1984	180
Akta Undang-Undang Keluarga Islam (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 1984 (Akta 303)	191, 338
Enakmen Hibah (Kelantan) 2022 (Enakmen 17/2022)	125, 186, 311
Enakmen Keterangan Mahkamah Syariah (Negeri Melaka) 2002 (Enakmen No. 8 Tahun 2002).	6,
Enakmen Keterangan Mahkamah Syariah (Negeri Selangor) 2003 (Enakmen No. 5 Tahun 2003).	6, 246
Enakmen Keterangan Mahkamah Syariah (Negeri Sembilan) 2003 (Enakmen No. 12 Tahun 2003).	6, 204,
Enakmen Keterangan Mahkamah Syariah (Negeri Johor) 2003 (Enakmen No. 18 Tahun 2003).	6,
Enakmen Keterangan Mahkamah Syariah (Perak) 2004 (Enakmen No. 8 Tahun 2004).	6, 245, 246, 315
Enakmen Keterangan Mahkamah Syariah (Pahang) 2005 (Enakmen No. 5 Tahun 2005).	6,
Enakmen Keterangan Mahkamah Syariah (Kedah Darul Aman) 2014 (Enakmen No. 19 Tahun 2014).	6,

Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Pahang) 1991. (En. No. 05 Tahun 1991)	185
Enakmen Wakaf (Perak) 2015. Enakmen No. 9/2015. Kanun Keseksaan (Akta 574)	125
Enakmen Wakaf (Terengganu) 2016. (Enakmen 1/2016.)	125
Enakmen Wakaf (Negeri Selangor) 2015. (Enakmen 15/2015.)	125
Kanun Tanah Negara 1965. (Akta No. 56 Tahun 1965)	165, 169,
Kanun Keseksaan. (Akta 574)	78, 81 85, 89
Ordinan Mahkamah Syariah (Negeri Sarawak) 2001 (Ord. No. 4/2001).	185
Enakmen Pentadbiran Mahkamah Syariah (Kelantan) 1998 (Enakmen No. 3 Tahun 1982)	185
Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Melaka) 2002 (Enakmen No. 7 Tahun 2002)	186
Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Johor) 2003 (Enakmen No. 16 Tahun 2003)	186
Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Selangor) 2003 (Enakmen No. 1 Tahun 2003)	186
Enakmen Mahkamah Syariah (Terengganu) 2001 (Enakmen No. 3 Tahun 2003)	186
Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Sembilan) 2003 (Enakmen No. 16 Tahun 2003)	185
Enakmen Mahkamah Syariah (Negeri Sabah) 2004 (Enakmen No. 6 Tahun 2004)	186
Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Perak) 2004 (Enakmen No. 4 Tahun 2004)	186
Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Pulau Pinang) 2004 (Enakmen No. 4 Tahun 2004)	186
Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Perlis) 2006 (Enakmen No. 4 2006)	186
Enakmen Mahkamah Syariah (Kedah) 2008 (Enakmen No. 8 Tahun 2008)	186
Perlembagaan Persekutuan Malaysia.	185, 190

TRANSLITERASI DAN TERJEMAHAN

Pedoman Transliterasi Huruf Arab ke Huruf Rumi

Huruf Arab	Huruf Rumi	Huruf Arab	Huruf Rumi
ا	-	ط	t
ب	b	ظ	z
ت	t	ث	‘
ث	th	ج	gh
ج	j	ح	f
ح	h	ق	q
خ	kh	ك	k
د	d	ل	l
ذ	dh	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	w
س	s	ه	h
س	sy	ع	‘
ش	š	ي	y
ض	ḍ	ه	ḥ

Vokal

1. Pendek	2. Panjang	3. Diftong
ا a	ا ā	اي ay
ي i	ي ī	او aw
و u	و ū	

Transliterasi yang digunakan di dalam kajian ini adalah berdasarkan kepada Pedoman Transliterasi Huruf Arab ke Huruf Rumi yang diterbitkan oleh Dewan Bahasa dan Pustaka (1992)